

[Vibeke Grønbæk]

osv., fænomener, som ikke kendetegner de små samfund.

Det Radikale Venstre vil gerne bede Folketingets partier om at overveje, om det fremtidige samarbejde, der skal være imellem landdistrikterne, kan foregå lidt mere åbent og ikke i så lukket en kredse, som vi har set det hidtil. Vi får ikke landsbyerne tilbage, som de var, og som vi kendte dem – jeg voksede selv op i én – men vi kan og vi skal støtte initiativer til at styrke de områder, og derfor bakker Det Radikale Venstre også op om det dagsordensfor-slag, der foreligger om en handlingsplan.

Lysholm Christensen (KRF):

Landdistrikterne har i de senere år været inde i en voldsom omstrukturering. Omstruktureringen er så gennemgribende, at jeg tror, den vil indskrive sig i Danmarkshistorien og måske indskrive sig lige så markant som visse andre perioder i Danmarkshistorien.

Vi har en periode, hvor bøndergårdene blev udflyttet fra landsbyerne, så de kom til at ligge mere centralt på deres jordtilliggende. Denne udstykningsperiode står markant i historien.

Vi har en anden periode, hvor man udstykkede større landbrug til små husmandsbrug. Det var også en markant periode, som satte sit tydelige præg på landdistrikterne.

Så har vi hele perioden med andelsbevægelsen, som resulterede i opbygningen af mejerier og slagterier og etablering af brugsforeninger og skoler.

Sådanne markante perioder har vi haft tidligere, men nu går det altså den modsatte vej, og jeg tror også, denne periode vil indskrive sig i historien. Når den skal skrives, vil man formentlig skrive, at perioden fra 1980 til år 2000 var perioden, hvor landsbyerne lukkede eller landsbyerne døde.

Men vi kommer ikke langt med nostalgi. Det hjælper ikke meget at drømme sig tilbage til disse tider, som for de fleste af os står som en positiv periode i et lidt romantisk skær.

Lad os først se lidt på årsagen til, at det er gået, som det er. Noget af det skyldes bevidst politik dels fra lokalpolitisk hold, dels landspolitisk, men der er også en række årsager, som ikke uden videre kan placeres, noget, der er sket på grund af det, vi ubestemt kalder for udviklingen. Lad mig nævne et par af de områder, som helt tydeligt har været med til at befordre udviklingen.

Man kan ikke længere brødføde en familie på 24 tdr. land, som var rammen om min opvækst i sin tid. Det lader sig ikke gøre ved traditionelt landbrug i hvert fald. Det var et solidt livsgrundlag på det tidspunkt, og der var endda arbejde og føde også til en karl og en pige i huset. Det lader sig ikke gøre mere.

Og skolen, ja, der er ikke så mange børn længere på landet. Lad os tage et lille historisk tilbageblik. I 1920'rne vrimlede det med børn på landet, og de kunne gå til skole i træsko. Senere, i slutningen af 1930'rne, da vi fik en skolereform og lavede centralskoler, da kom skolen på cykelafstand. Nu er den kommet på skolebusafstand for at kunne samle tilstrækkeligt med børn til en skole, som giver et rimeligt pædagogisk grundlag for skolen. Der er også nogle trafikikkerhedshensyn at tage, når det gælder børns færden på vejene.

Og forsamlingshuset. Hvem kan huske, hvornår den rejsende biograf sidst var på besøg i forsamlingshuset? De unge vil ikke længere gøre gymnastik i en lille gymnastiksal i forsamlingshuset. De søger hen til sportshallen, hvor der er et socialt fællesskab foruden sportsaktiviteten, og hvor der også er et cafeteria, og hvad der ellers hører til.

Og butikken. Jeg tror, man må erkende, at en række borgere i landdistrikterne ikke har haft vilje til at holde liv i den lokale butik. Man har foretaget sine indkøb i byen, når man alligevel var derinde for at udføre sit lønarbejde.

Det var realiteterne, jeg her beskrev. Det er ikke, fordi jeg dermed siger, at der ikke skal gøres noget ved det, men vi er nødt til at gøre os klart, at forholdene har ændret sig. Der er tilsyneladende her i dag enighed om, at der skal gøres noget, og derfor kan jeg også straks tilkendegive Kristeligt Folkepartis støtte til den dagsorden, som er foreslået. Der er vilje til at få noget gjort. Vi må have pålagt regeringen at komme med et initiativ, og hvad er det så, der kan gøres?

Jeg tror, vi skal have fat i landbrugsloven. Jeg synes, det er lidt skræmmende, når vi allerede i dag kan konstatere, at 10 pct. af flæsket produceres på 220 landbrug. 220 landbrug producerer 10 pct. af det flæsk, der bliver produceret i Danmark. Det vil sige, at hvis det fortsætter, har vi om få år kun 1 eller 2 svinebedrifter i hver kommune. Det er ikke en udvikling, jeg synes er særlig ønskværdig, og derfor